

УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧИНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ХАРКІВСЬКА ГУМАНІТАРНО- ПЕДАГОГІЧНА
АКАДЕМІЯ» ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ ЖИТОМИРСЬКИЙ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА КОМУНАЛЬНИЙ
ЗАКЛАД «УМАНСЬКИЙ ГУМАНІТАРНО- ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАХОВИЙ
КОЛЕДЖ ІМ. Т. Г. ШЕВЧЕНКА ЧЕРКАСЬКОЇ
ОБЛАСНОЇ РАДИ»
УПРАВЛІННЯ ПРАЦІ ТА СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ
УМАНСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНОЇ ТА
ПСИХОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ
ТА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ТА ОСВІТНЬОГО МЕНЕДЖМЕНТУ
РАДА МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ
НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО СТУДЕНТІВ ТА АСПІРАНТІВ

Матеріали II-ї Всеукраїнської студентської науково-практичної онлайн-
конференції

*«ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ ТА
ПСИХОЛОГІЇ В УМОВАХ ВІЙНИ»*

2 березня 2023 рік

Умань, 2023

Головний редактор:

Коляда Наталія Миколаївна - голова організаційного комітету доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Редакційна колегія:

Кравченко Оксана Олексіївна - співголова організаційного комітету, доктор педагогічних наук, професор, декан факультету соціальної та психологічної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Сафін Олександр Джамільович - доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Албул Ірина Володимирівна - кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Бялик Оксана Василівна - доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки та освітнього менеджменту Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Діхтяренко Світлана Юріївна - кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Матрос Ольга Олександрівна - кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи, заступник декана з наукової роботи факультету соціальної та психологічної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Лисенко Анна Олегівна - голова Наукового товариства студентів та аспірантів факультету соціальної та психологічної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Рекомендовано до друку вченою радою факультету соціальної та психологічної освіти (протокол № 10 від 23.03.2023 р.)

«Проблеми та перспективи соціальної роботи та психології в умовах війни»: матеріали II-ої Всеукраїнської студентської науково-практичної онлайн- конференції (Умань, 2 березня 2023 рік) / ред. кол.: Коляда Н.М., Кравченко О.О., Албул І.В., Матрос О.О., Лисенко А. О. - Умань: УДПУ, 2023. - 195 с.

До збірника увійшли матеріали Всеукраїнської студентської науково-практичної онлайн-конференції «Проблеми та перспективи соціальної роботи та психології в умовах війни», яка відбулася на базі факультету соціальної та психологічної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини 2 березня 2023 року.

© Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, 2023

ЗМІСТ

Маснюк Д. Ю. ВИКОРИСТАННЯ БАТЬКІВСЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ У ПОДОЛАННІ НАСЛІДКІВ ТРАВМУВАННЯ ДИТИНИ	9
Папірна Е. І. СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ЗБЕРЕЖЕННЯ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я ОСОБИСТОСТІ.....	11
Полторацька О. С. СІОЦІОМЕТРИЯ ЯК ЕМПІРИКО-ТЕОРЕТИЧНА ОСНОВА ПСИХОДРАМИ.....	13
Гушевата М. М. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЕМОЦІЙНОЇ РЕГУЛЯЦІЇ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ.....	15
Харкава К. Д. ЕМОЦІЙНИЙ СЕРФІНГ ЯК ТЕХНІКА РЕГУЛЯЦІЇ ІНТЕНСИВНИХ ЕМОЦІЙ ..	17
Льченко Л. В. ВПЛИВ ВІЙСЬКОВОГО КОНФЛІКТУ НА ПРОЯВИ НАСИЛЬСТВА В РОДИНІ.....	18
Скакун В. В. СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ТРЕНІНГ: ІСТОРИКО-ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ.....	21
Бортовський І. О. СОЦІАЛЬНА РОБОТА З ОСОБАМИ, ЯКІ ПОСТРАЖДАЛИ ВІД БОЙОВИХ ДІЙ.	24
Ритченко В. П., Черниченко О. В. ВОЛОНТЕРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ.....	27
Пападопулос А. К. СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ З ПОСТТРАВМАТИЧНИМ СТРЕСОВИМ РОЗЛАДОМ	30
Дубенко А. В. ПРОФІЛАКТИЧНІ ЗАХОДИ АЛКОГОЛІЗМУ В МОЛОДІЖНОМУ СЕРЕДОВИЩІ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	34
Кондратюк І. С. МОЛОДІЖНЕ БЕЗРОБІТТЯ В УМОВАХ ВІЙНИ: ЗМІНИ ТА ДІЄВІ ЗАХОДИ...	36
Моргай Л. А., Туркач В. О. ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ГРОМАДЯН.....	39

Моргай Л. А. ВИМОГИ ДО ЕТИЧНИХ ЯКОСТЕЙ СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА НА ПІДПРИЄМСТВІ	42
Моргай Л. А., Олійник Н. М. СОЦІАЛЬНА РОБОТА ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА.....	45
Моргай Л. А., Ковальчук Я. А. ДІЯЛЬНІСТЬ ЗАКЛАДІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ ЩОДО РОБОТИ З ЛЮДЬМИ ПОХИЛОГО ВІКУ	48
Моргай Л. А., Колосюк А. Р. ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ГРОМАДЯН В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ	52
Моргай Л. А., Михайлова Л. І. ПРАВОВІ ЗАСАДИ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ.....	54
Моргай Л. А., Дубіна Л. В. ІНТЕРНЕТ-КОМУНІКАЦІЇ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ	58
Колосінська Н. М. ГОЛОВНІ АСПЕКТИ ВОЛОНТЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ.....	61
Полехіна В. М., Бондар О. В. СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА РОБОТА З ДЕВІАНТНИМИ ПРОЯВАМИ У ПОВЕДІНЦІ.....	63
Полехіна В. М., Шкарупа А. СОЦІАЛЬНА ПРОФІЛАКТИКА ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ СЕРЕД ДІТЕЙ ТА ПІДЛІТКІВ.....	66
Полехіна В. М., Зосіменко А. СОЦІАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОБСЛУГОВУВАННЯ ЛЮДЕЙ ПОХИЛОГО ВІКУ..	68
Гончар А. ІНІЦІАТИВИ СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА ПРИ ВЗАЄМОДІЇ ЛЮДИНИ ІЗ НАВКОЛИШНІМ СЕРЕДОВИЩЕМ	71
Кобзун В. А. СОЦІАЛІЗАЦІЯ ДІТЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ В УМОВАХ ЦЕНТРУ РЕАБІЛІТАЦІЇ.....	73
Фрей О. П. ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЯ БУЛІНГУ У ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	75

Сушинська О. В.

СОЦІАЛЬНА РОБОТА З БАГАТОДІТНИМИ СІМ'ЯМИ ПІД ЧАС ВІЙНИ	77
Зінченко М. А.	
ПСИХОЛОГІЧНІ РЕСУРСИ ОСОБИСТОСТІ В ПОДОЛАННІ СКЛАДНИХ ЖИТТЄВИХ СИТУАЦІЙ	80
Коваленко В. В.	
ПСИХОЛОГІЧНІ ХВИЛИНКИ ЯК ЗАСІБ ЕМОЦІЙНОЇ СТАБІЛІЗАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ	83
Ковальчук Н. Н.	
РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНОГО БРЕНДУ ПСИХОЛОГІВ ПІД ЧАС ВІЙНИ	86
Баланюк М. С.	
ОСОБЛИВОСТІ ПРОЦЕСУ СОЦІАЛЬНОЇ АДАПТАЦІЇ ПЕРШОКУРСНИКІВ ДО НОВОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА	88
Науменко М. В.	
ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ЖИТТЄВОГО ШЛЯХУ СУЧАСНИХ ЧОЛОВІКІВ І ЖІНОК У ПЕРІОД РАННЬОЇ ДОРОСЛОСТІ	91
Леженко Л. П.	
ВПЛИВ ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ НА ОСОБИСТІСТЬ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА	93
Войтко І. О.	
КОМУНІКАТИВНІ ВЛАСТИВОСТІ ОСОБИСТОСТІ ЯК ДЕТЕРМІНАНТИ ВНУТРІШНЬОГРУПОВИХ СТОСУНКІВ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ	96
Марченко М. М.	
ПРОФЕСІЙНА РЕФЛЕКСІЯ В КОНТЕКСТІ ОСОБИСТІСНОГО РОЗВИТКУ ТА САМОРОЗВИТКУ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ	98
Нікіруй З. В.	
ПРОФЕСІЙНО ВАЖЛИВІ ЯКОСТІ ЯК ЧИННИК ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ	102
Титоренко Т. О.	
ПРОСТІР АРТ-ТЕРАПІЇ ДЛЯ ЗЦІЛЕННЯ ДІТЕЙ В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ	104
Кучер Г. М.	
ІНТЕГРАЦІЯ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ В УМАНСЬКУ МІСЬКУ ТЕРИТОРІАЛЬНУ ГРОМАДУ	107
Ачкасова В. Б.	
СІМ'Я ЯК СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА ГРУПА	111

Тарасов Я. В. ОСОБЛИВОСТІ ТА ВАЖЛИВІСТЬ ВОЛОНТЕРСЬКОЇ РОБОТИ ПІД ЧАС ВІЙНИ..113	
Черненко Н. М. ПРАВОВІ ОСНОВИ ВОЛОНТЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ВІЙНИ... 116	
Кравець Д. С. СОЦІАЛЬНА РОБОТА З ВНУТРІШНЬО-ПЕРЕМІЩЕНИМИ ОСОБАМИ..... 119	
Майстренко В. М. КОНФЛІКТИ МОЛОДОГО ПОДРУЖЖЯ: СУТНІСТЬ, ТИПИ, ПРИЧИНИ 121	
Рябініна М. А. ПСИХОЛОГІЧНА ПІДТРИМКА ПОСТРАЖДАЛИМ ПІД ЧАС ВІЙНИ..... 124	
Лебідь М. О. ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИМ ДІТЯМ, ЇХНІМ БАТЬКАМ ТА СІМ'ЯМ З ДІТЬМИ..... 127	
Черноуцька Д. О. «ОСОБЛИВОСТІ ТА ВАЖЛИВІСТЬ ВОЛОНТЕРСЬКОЇ РОБОТИ В УМОВАХ ВІЙНИ».....131	
Поліщук А. О. СОЦІАЛЬНА ПІДТРИМКА ТИМЧАСОВО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ ПІД ЧАС ЗБРОЙНОГО КОНФЛІКТУ В УКРАЇНІ 134	
Думанська В. О. СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ ПОСТРАЖДАЛИХ ВІД ЗБРОЙНОГО КОНФЛІКТУ В УКРАЇНІ..... 137	
Казначесв М. В. МЕДІАГРАМОТНІСТЬ У СПРИЙНЯТТІ ЕКОЛОГІЧНИХ РИЗИКІВ В УМОВАХ ВІЙНИ 140	
Ковальчук Е. Б. ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З ПІДТРИМКИ ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗДОРОВ'Я ЖІНОК ТА ПОПЕРЕДЖЕННЯ ЖІНОЧОГО САМОГУБСТВА..... 143	
Віштал С. В. ПОКАРАННЯ ТА ЗАОХОЧЕННЯ ЯК МЕТОДИ РОЗВИТКУ МОТИВАЦІЇ УСПІХУ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ.....146	
Чопова А. В. СОЦІАЛЬНА РОБОТА З ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИМИ ОСОБАМИ..... 148	
Рассказова О. І.	

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО ВПРОВАДЖЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕМОЦІЙНОГО ТА ЕТИЧНОГО НАВЧАННЯ В УМОВАХ ВІЙНИ І ПОВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ В УКРАЇНІ	152
Євич С. В.	
ОСОБЛИВОСТІ ЕМОЦІЙНОЇ ПРИХИЛЬНОСТІ ДО БАТЬКІВ ТРИВОЖНИХ ДІТЕЙ.....	155
Вовкотруб О. О.	
ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ НАДАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ ЛЮДЯМ ПОХИЛОГО ВІКУ	157
Кабанюк О. С.	
ВПЛИВ ТРАДИЦІЙНИХ ЗАСОБІВ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ НА СОЦІАЛІЗАЦІЮ ОСОБИСТОСТІ	159
Назаренко Т. Ю.	
СУТНІСТЬ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ В УКРАЇНІ.....	161
Матрос О. О., Ткачук Т. О.	
СОЦІАЛЬНА АДАПТАЦІЯ ВНУТРІШНЬО-ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ	163
Матрос О. О., Ткачук Ю. О.	
ОСОБЛИВОСТІ ВОЛОНТЕРСЬКОЇ РОБОТИ В УМОВАХ ВІЙНИ	167
Матрос О. О., Шуляк Т. С.	
СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ДІТЕЙ В УМОВАХ ВІЙНИ	169
Кизима Н. Е.	
СТАНОВЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ РЕФЛЕКСІЇ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ В ПЕРІОД ПСИХОКОРЕКЦІЇ ПОСТРАЖДАЛИХ У ВІЙНІ	172
Величко Т. В.	
ОСОБЛИВОСТІ РОБОТИ ПСИХОЛОГА ЩОДО ПСИХОКОРЕКЦІЇ ОСОБИСТІСНОЇ ГІДНОСТІ СТАРШОКЛАСНИКІВ	175
Григоренко В. Л.	
АКТУАЛЬНІ НАПРЯМИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В УМОВАХ ВІЙНИ І ПОВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ УКРАЇНИ.....	176
Зайченко Л. Л.	
ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З МОЛОДДЮ В ПЕРІОД ВІЙНИ	180
Угодіна А.	
РОЛЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ ВОЛОНТЕРСЬКОЇ РОБОТИ В УМОВАХ ВІЙНИ	182
Жученко А. О.	

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ ДІТЕЙ ШКІЛЬНОГО ВІКУ У ЗОНАХ З ПІДВИЩЕНОЮ НЕБЕЗПЕКОЮ В УМОВАХ ВІЙНИ В УКРАЇНІ.....	185
Лівандовська І. А. Філіпов В. В.	
ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	187
Юхта Д. А.	
СОЦІАЛЬНА АДАПТАЦІЯ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ СІМЕЙ З ДІТЬМИ	191

*Науковий керівник: Моргай Лілія Анатоліївна
доктор філософії, доцент кафедри соціальної педагогіки
та соціальної роботи*

*Здобувач: Дубіна Лілія Вікторівна
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини*

ІНТЕРНЕТ-КОМУНІКАЦІЇ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Комп'ютерна комунікація охоплює всі види мовлення: усне, писемне, монологічне, діалогічне. Це особлива форма комунікації, яка знімає просторово-часові обмеження в процесі роботи з різними джерелами інформації.

Для визначення категоріально понятійного апарату дослідження з'ясуємо насамперед сутність поняття «комунікація» та «Інтернет комунікація» [1].

Поняття «комунікація» пояснюється вченими неоднозначно. В тлумаченні присутні дефініції: «спілкування» і «комунікація», в яких основною категорією визначено спілкування, до структури якого входить комунікація (як обмін інформацією). Спільним у зазначених поняттях є: процес обміну і передання інформації, зв'язок із мовою як засобом спілкування. Мета спілкування – взаємодія, комунікації – обмін інформацією.

Однієї думки у науковців немає і щодо визначення поняття «Інтернет-комунікація». Оскільки в словосполученні є два поняття «Інтернет» та «комунікація», використовуються терміни: «комп'ютерна комунікація, «мережева комунікація», «спілкування в мережі Інтернет», «Інтернет

спілкування» [1].

На думку А. Краснякової, Інтернет-комунікація – взаємодія різних суб'єктів, що здійснюється за допомогою вербальних і невербальних засобів у мережі для обміну інформацією та створення нових соціальних зв'язків [1].

Загалом, «Інтернет-комунікація» тісно пов'язане з поняттям мережевого етикету (сетікет), дотриманні норм і правил спілкування, мовленнєвої інформаційної компетентності як здатності майбутнього соціального працівника професійно спілкуватися в різних комунікативно-мовленнєвих ситуаціях, демонструючи професійну компетентність та обізнаність. Комунікаційні можливості, які надає Інтернет (пошук необхідної інформації, спілкування в соціальних мережах, листування, обмін медіафайлами, участь у проєктах, розробка реклами тощо).

Основною метою Інтернет-комунікації у професійній діяльності соціального працівника є: надання допомоги особам, які опинилися у складній життєвій ситуації; поширення в суспільстві знань і формування навичок із профілактики здорового способу життя, соціально небезпечної поведінки, самодопомоги і взаємодопомоги в разі здійснення насильницьких дій, порушення прав та свобод громадян; соціальний супровід.

Важливою характеристикою Інтернет спілкування в професійній діяльності соціального працівника є спрямованість на вирішення соціальних проблем у суспільстві (насильство, алкоголізм, наркоманія, ВІЛ-інфекція/СНІД тощо), адже нерідко особи, які опинились у складній життєвій ситуації, соромляться особисто звернутися до соціального працівника та обговорити з ним проблеми, отримати кваліфіковану консультацію, а завдяки спілкуванню в мережі Інтернет, коли відсутній безпосередній, особистісний контакт, їм легше спілкуватися. Анонімність спілкування в Інтернеті надає можливість клієнтам самопрезентації, створюючи про себе враження за власним вибором, приховуючи істинне «Я» [1].

Важливими аспектами використання інформаційно-комунікаційних технологій у професійній діяльності соціального працівника є ведення та

обробка ділової документації, електронного документообігу; виконання та планування діяльності; підтримка і консультування осіб, які опинились у складній життєвій ситуації, створення інформаційної бази даних клієнтів тощо [4].

Таким чином, Інтернет слугує вагомим засобом для здійснення ділової комунікації в професійній діяльності соціального працівника. У зв'язку з цим, важливим є створення на державному рівні спеціалізованих інтернет-ресурсів, спрямованих на вирішення соціальних проблем у суспільстві. Розміщення інформації на веб-сторінках соціальних служб, on-line консультування буде корисним як для спеціалістів, так і для осіб, які потребують допомоги. On-line мережі, на думку М. Кастельса, – це своєрідні «спеціалізовані спільноти» комунікабельності, що вибудовуються навколо специфічних інтересів людей [1].

Для повноцінної професійної комунікації соціальний працівник має використовувати інформаційні ресурси комп'ютерних технологій (діалог «людина – комп'ютер»), працювати з різними видами, носіями, електронними банками інформації; здійснювати швидко і кваліфіковано пошук необхідних даних в електронній базі; працювати з текстовими файлами (Web-сторінками); використовувати інформаційні ресурси мережі Інтернет для надання допомоги, здійснення консультування; розміщувати інформаційні дані про перелік послуг, які надаються працівниками соціальних служб, підтримувати зв'язок із клієнтами та їхніми сім'ями, розміщувати методичні та навчальні матеріали, повідомляти про проведення різноманітних заходів та акцій, розміщувати відеосюжети, фотозвіти про діяльність соціальної служби, підвищувати власний професійний рівень, створювати сайти, блоги, інформаційні сторінки тощо [1].

Для віртуального спілкування соціальному працівникові потрібно володіти такими комунікативними вміннями: розуміти і сприймати цифрову інформацію, вибудовувати віртуальні відносини, виробляти індивідуальну

тактику і стратегію поведінки із віртуальним співрозмовником, адекватно реагувати на дії співрозмовника, вміти самопрезентувати себе. Окрім того, важливим способом спілкування в соціальних мережах є зручний обмін повідомленнями, оскільки можна надіслати співрозмовникові посилання на сайт, у якому зазначена інформація, замість того, щоб переповідати або набирати текст [2].

Таким чином, спілкування в мережі, як і в реальному житті, передбачає дотримання правил хорошого тону (ввічливість, привітність, толерантність). Інтернет-спілкування позбавлене можливості використання невербальних засобів комунікації, натомість наділене можливістю використовувати смайли, картинки, слова-символи, відео, звукові повідомлення, що допомагають краще зрозуміти емоційний стан співрозмовника незалежно від тексту повідомлення та свідчать про своєрідну культуру спілкування в мережі. Різні засоби комунікації зорієнтовані на різні цілі, види і форми спілкування, що зумовлює певні правила етики спілкування та їх використання. Знання засобів Інтернет- спілкування, їхнє призначення (електронна пошта, чати, форуми, соціальні мережі) і закладені у них можливості становлять когнітивний компонент етики спілкування в мережі Інтернет.

Список використаної літератури:

1. Березівська Л. І. Особливості здійснення інтернет-комунікації у професійній діяльності соціальних працівників. URL: <http://lib.pnu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/7743/1>.
2. Квіт С. М. Масові комунікації : підручник. К. : КиєвоМогилянська академія, 2008. 206 с.
3. Татенко В. О. Соціальна психологія впливу : монографія . К. : Міленіум, 2008. 216 с.

4. Попович Г. М. Підготовка соціальних працівників: широкий профіль чи вузька спеціалізація? URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/31131/1/Підготовка%20СП%20широкий%20профіль.pdf>